

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum sit specialis virtus à prudentia distincta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Quinquagesima prima articulum secundum.

In art. eiusdem s. 1. q. dubium occurrit, Quomodo esse bene consiliatum, bene iudicatum, & bene praeceptum, ab invicem separantur, & tamen omnes virtutes sunt connexae. Ad hoc beatus dicitur, q. autor non loquitur in verbis de virtutibus facientibus bene consiliari, iudicare, & praecepere: sed de naturalibus dispositionibus, & executionibus praecepti ad virtutes, & ex diuersitate horum, qua ex separabilitate probat, diuersitatem virtutum concludit. Naturales autem dispositiones separari patet ex eo, q. inquisitionis ut imaginatio, iudicij, sicut in conaturali inclinatione ad aliquid, puta, castitatem, liberalitatem, bonitas conatur: imago, n. bona plurimam est aduentitia virtutum. Sensus autem communis, iudicij circa singularia firmatus est, & hoc ut in ratione. Inclinatio autem ad aliquid, promptos nos reddit ad executionem, & praecepere facere, trahendo voluntatem ad consona illi inclinationi. Exercitationes quoque videmus separatas, dum inueniuntur ad proponendum libenter audimus, iudicatos ad decernendum, Promptus ad aliqd vimur ad exequendum in illo genere, puta, liberalibus natis ad dispendendum communia, & natis castis ad continentiam cum mulieribus.

In eod. artic. in respon. ad primum, dubium occurrit, Quomodo verificatur, q. prudentia bene consiliatur imperatine, cuiuslibet sit prior natura saltem, quam prudentia. Prius est enim recte consiliari, & deinde iudicare, & demum praecepere. Quomodo ergo prudentia praecepit iam factu?

Ad hoc dicitur, q. cum prudentia se habeat ad eubuliam, & alias aduentitas virtutes, quemadmodum militaris se habet ad equestrem, & gladiatorem, ut patet ex ordine finis istarum subseruentium ad finem principantis, conueniens est, ut sicut militaris imperat subseruentibus sibi artibus, ita prudentia praecepit ministrantibus sibi virtutibus. Recte autem hoc in exterioribus, in quibus praeceptus subiecto

quae ordinantur ad finem virtutis: licet forte in aliquibus particularibus negotijs non sit bene consiliatiuus, puta, in mercationibus, uel in rebus bellicis, uel in aliquo homini.

ARTICULVS II.

Primum eubulia sit virtus distincta a prudentia.

AD SECUNDVM sic proceditur. Vt, q. eubulia non sit virtus distincta a prudentia. Quia, ut Philo. dicitur in 6. Ethic. v. prudens est bene consiliari: sed hoc pertinet ad eubuliam, ut dictum est. Ergo eubulia non distinguitur a prudentia. ¶ 2. Præ Humanis actibus, ad quos ordinatur humanae virtutes, praecipue specificantur ex fine, ut supra dictum est: sed ad eundem finem ordinatur eubulia, & prudentia, ut dicitur 6. Ethic. non autem ad quandam particularem finem, sed ad communem finem virtutis vite. ergo eubulia non est virtus distincta a prudentia.

¶ 3. Præ Inscientiis speculatiuis ad eandem scientiam pertinent inquirere, & determinare. ergo pars ratione in operatiuis hoc pertinet ad eandem virtutem: sed inquirere pertinet ad eubuliam, determinare autem ad prudentiam. ergo eubulia non est alia virtus a prudentia.

SED CONTRA est, quod prudentia est praecipua, ut dicitur in 6. Ethic. hoc autem non conuenit eubuliae. ergo eubulia est alia virtus a prudentia.

RESPOND. Dicendum, q. sicut dictum est supra, virtus proprie ordinatur ad actum, quem reddit bonum: & ideo oportet sibi differentiam actuum esse diuersas virtutes, & maxime quoniam non est eadem ratio bonitatis in actibus. Si enim esset eadem ratio bonitatis in eis, tunc ad eandem virtutem pertinerent diuersi actus: sicut ex eodem dependit bonitas amoris, desiderij, & gaudij: & omnia ista pertinent ad eandem virtutem charitatis. Actus autem rationis ordinati ad opus sunt diuersi, nec habent eandem rationem bonitatis. Ex alio. n. efficitur homo bene consiliatiuus, & bene iudicatiuus, & bene praeceptiuus: quod

nitatis virtuti morali tribuitur: secundi autem synesis, quia illius est magis finis, istius autem est magis id quod est ad finem. Ministrat enim haec prudentia, quae est eorum quae sunt ad finem: illa autem intentionem finis rectam facit.

A distinguitur a consiliariis, Princeps namque, cuius est praecipere, imperat consiliariis: & simile accidit inus in anima.

Ad objectionem autem in oppositum dicitur, q. quia finis principalis est vltimum in executione, & primum in intentione: deo virtus, uel ars, cuius est respicere illum finem principalem ut patet ex hoc, q. ista aliquando ab invicem separantur. Et ideo oportet aliam esse virtutem eubuliam, per quam homo est bene consiliatiuus, & aliam prudentiam, per quam homo est bene praeceptiuus. Et sicut consiliari ordinatur ad praecipere tanquam ad principalem: ita et eubulia ordinatur ad prudentiam, tanquam ad principalem virtutem, sine qua nec virtus esset, sicut nec morales virtutes sine prudentia, nec ceterae virtutes sine charitate.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad prudentiam pertinet bene consiliari imperatiue, ad eubuliam autem elicitiue.

AD SECUNDVM dicendum, q. ad vnum finem vltimum, quod est bene viuere totum ordinatur diuersi actus sibi quendam gradum. Nam praecedit consilium, sequitur iudicium, & vltimum est praeceptum, quod immediate se habet ad finem vltimum. Alij autem duo actus remote se habent, qui tamen habent quosdam proximos fines, consilium quidem intentionem eorum, quae sunt agenda; iudicium autem certitudinem. Unde ex hoc non sequitur, q. eubulia, & prudentia non sint diuersae virtutes, sed quod eubulia ordinatur ad prudentiam, sicut virtus secundaria ad principalem.

AD TERTIUM dicendum, q. et in speculatiuis alia rationalis scientia est dialectica, quae ordinatur ad inquisitionem inuentiuam: & alia scientia demonstratiua, quae est veritatis determinatiua.

ARTICULVS III.

Primum synesis sit virtus.

AD TERTIUM sic proceditur. Vt, q. synesis non sit virtus. Virtutes enim non inveniuntur nobis a natura, ut dicitur in 2. Ethic. sed synesis inest aliquibus a natura, ut dicit Philo. in 6. Ethic. ergo synesis non est virtus.

¶ 2. Præ. Synesis, ut in eod. lib. dicitur, est solum iudicatiua: sed iudicium solum sine praepro potest esse etiam in malis. cum ergo uirtus sit solum in bonis, uidetur quod synesis non sit virtus.

¶ 3. Præ. Synesis, ut in eod. lib. dicitur, est solum iudicatiua: sed iudicium solum sine praepro potest esse etiam in malis. cum ergo uirtus sit solum in bonis, uidetur quod synesis non sit virtus.

Secunda Secunda S. Thomae.

1. 2. q. 57. ar. 6. Et 3. dist. 33. q. 3. ar. 1. q. 2. Et 6. Ethic. lect. 9. Lib. 2. c. 11. tom. 5. Lib. 6. c. 11. a medio. Lib. 6. c. 10. tom. 5.

Q 3 Super